

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра здоров'я тварин і екології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана

аграрного факультету

Лілія МАРТИНЕЦЬ

“05” вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 13 ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти

бакалавр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Аграрний факультет	18 Виробництво та технології	181 Харчові технології	Харчові технології

Робоча програма з дисципліни «Основи наукових досліджень» для здобувачів вищої освіти (денна/заочна форми навчання) спеціальності 181 Харчові технології освітньої програми Харчові технології.

«8» серпня 2022 року – 14 с.

Розробник:

Ляшенко В. П., професор, доктор біологічних наук, професор кафедри здоров'я тварин і екології

Робоча програма затверджена на засіданні здоров'я тварин і екології
Протокол від «1» вересня 2022 р. № 1

В.о. завідувачки кафедри

здоров'я тварин і екології

Людмила ПАРХОМЕНКО
(ініціали і прізвище)

Схвалено проектною групою освітньої програми «Харчові технології»

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавр галузі знань 18 Виробництво та технології формує інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни – отримати систематизовані знання про теоретичне і практичне підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень, ознайомити з методологією і методами наукових досліджень, інформаційним забезпеченням науково-дослідної роботи, організацією та етапами проведення наукових досліджень, основними вимогами щодо оформлення наукових результатів, елементами наукової творчості у професійному орієнтуванні дисципліни.

Завдання вивчення дисципліни:

Основними завданнями є формування компетенцій з надбання навичок використання теорії планування наукових досліджень, вибору моделі об'єкту досліджень, доведення її адекватності, організації планування наукових досліджень, оцінки ефективності науково-дослідних робіт, аналізу і оформленню результатів НДР.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки:

дисципліна, що передує: Вища математика, Фізика, Неорганічна та органічна хімія;

дисципліни, що забезпечуються: сприяє науково-дослідницькому підходу при опануванні дисциплін професійного спрямування.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми Харчові технології спеціальності 181 Харчові технології

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК05. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Здатність працювати автономно.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН4. Проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань.

ПРН18. Мати базові навички проведення теоретичних та/або експериментальних наукових досліджень, що виконуються індивідуально та/або у складі наукової групи.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 18 Виробництво та технології	обов'язкова	
	Спеціальність 181 Харчові технології Освітня програма Харчові технології		
Змістових модулів - ____	Рівень вищої освіти: перший Ступінь освіти: бакалавр	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин: 90		2	2
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2,5 самостійної роботи здобувача - 5		3	3
		Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні	
		28 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		48 год.	82 год.
	Форма контролю: залік		

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття наукового пізнання.

Поняття наукової творчості. Визначення поняття «наука». Вимоги до наукової роботи. Задача науки. Класифікація наук. Наукове дослідження. Класифікація наукових досліджень. Характеристика рівней наукових досліджень в теорії пізнання. Теоретичний рівень. Структурні компоненти та елементи теоретичного рівня. Емпіричний рівень, його структура та методи. Експериментально-теоретичний рівень.

Тема 2. Характеристика методів наукових досліджень.

Поняття метода наукового дослідження. Техніка, процедура, методика наукового дослідження. Що собою являє пізнання. ПОНЯТТЯ методології та її рівні. Філософські і загальнонаукові методи наукового дослідження. Класифікація методів дослідження. Загальнологічні методи. Методи теоретичного рівня. Методи еміричного рівня. Приватні та спеціалізовані

методи наукових досліджень. Документальний метод. Певні психодіагностичні методи.

Тема 3. Організація та етапи проведення науково -дослідної роботи (НДР).

Загальна характеристика етапів НДР. Класифікація наукових досліджень. Поняття наукового напрямку. Вибір та види наукових тем. Наукові керівники та консультанти.

Тема 4. Планування науково - дослідної роботи.

Поняття планування НДР. Робоча програма, її розділи. Студентське планування НДР студентів. Цілі та основні задачі наукової роботи студентів. Навчально - дослідницька робота студентів.

Тема 5. Класифікація наукової інформації, основи патентного пошуку.

Поняття інформатики та інформаційних систем. Основні джерела наукової інформації. Довідково-інформаційні видання. Вивчення наукової літератури. Документні класифікації. Патентоведення та патентний пошук.

Тема 6. Написання наукових робіт студентів.

Структура навчально - наукової роботи. Рубрикація. Засоби написання тексту. Мова і стиль наукової роботи. Скорочення слів. Оформлення таблиць. Графічні засоби викладання ілюстративного матеріалу. Бібліографія.

Тема 7. Оприлюднення результатів наукової роботи.

Оформлення результатів науково-дослідної роботи. Оформлення результатів дипломних робіт. Основні вимоги до змісту, структури тексту та літературознавчих джерел. Наукова комунікація. Перевірка на плагіат. Академічна доброчесність.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ТЕМА 1. Поняття наукового пізнання.	18	2	4		6	10	-		-	10
ТЕМА 2. Характеристика методів наукових досліджень.	13	2	4		7	12	1		1	10
ТЕМА 3. Організація та етапи проведення науково-дослідної роботи (НДР).	13	2	4		7	15	1			14
ТЕМА 4. Планування науково - дослідної роботи.	13	2	4		7	13	-		1	12
ТЕМА 5. Класифікація наукової інформації, основи патентного пошуку.	13	2	4		7	14	1		1	12
ТЕМА 6. Написання наукових робіт студентів.	13	2	4		7	16	1		1	14
ТЕМА 7. Оприлюднення результатів наукової роботи.	13	2	4		7	10	-		-	10
Усього годин	90	14	28		48	90	4		4	82

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ФН	Заочна ФН
1	Техніка безпеки при виконанні наукових досліджень	4	1
2	Визначення мети, об'єкта, предмета і постановка завдань наукових досліджень	4	1
3	Експериментальні методи дослідження	4	-
4	Інформаційний пошук. Робота з науковою літературою.	4	-
5	Класифікація наук. Підготовка тез на наукову конференцію.	4	1
6	Оприлюднення матеріалів дослідження. Підготовка презентації по результатам науково-дослідної роботи.	4	1
7	Підготовка презентації по результатам науково-дослідної роботи.	4	-
Разом		28	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ФН	Денна ФН
1	Джерела інформації. Робота з джерелами наукової інформації	6	10
2	Основні елементи наукового дослідження	7	10
3	Мова і стиль наукової роботи	7	14
4	Методи емпіричного дослідження	7	12
5	Методи теоретичного дослідження	7	12
6	Методи прикладних досліджень	7	14
7	Оформлення результатів наукового дослідження	7	10
Разом:		48	82

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Підготовка до практичних занять.
3. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури та нормативних документів.
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації).
5. Виконання завдань самостійної роботи.
6. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи навчання за джерелом знань:

- 1.1. *Словесні*: пояснення, лекція.
- 1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.
- 1.3. *Практичні*: практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

- 2.1. *Аналітичний*.
- 2.2. *Методи синтезу*.
- 2.3. *Індуктивний метод*.
- 2.4. *Дедуктивний метод*.

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. *Проблемний* (проблемно-інформаційний)
- 3.2. *Репродуктивний*.
- 3.3. *Пояснювально-демонстративний*

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, використання проблемних ситуацій, групові дослідження, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної

діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій)

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форма контролю: залік.

Методів оцінювання:

- опитування;
- тестування;
- розв'язання практичних завдань, задач, ситуацій.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного та підсумкового контролю.

Таблиця 5.1 – Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти спеціальності 181 Харчові технології, освітньої програми Харчові технології

Поточний контроль							Підсумковий контроль	Загальна сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
8	8	9	9	9	9	8	40	100

Критерії оцінювання

Таблиця 5.2 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	Залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна дисципліна передбачає використання обладнання:
Програмне забезпечення: Office 365 (рік введення в експлуатацію – 2020 рік).

Методичне забезпечення з використанням корпоративної платформи Teams і Moodle

Робоча програма навчальної дисципліни

Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни

Пакет контрольних завдань для самоконтролю знань

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Методичні вказівки з дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» для студентів напряму підготовки 6.020107 денної та заочної форми навчання / Укл.: Н.О. Зацепіна. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. – 28 с.
2. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с.
3. Методологія та організація наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. / Л. Г. Ліпич, С. М. Бортнік, І. Г. Волинець та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 220 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень в екології: Практикум / Н.О. Зоріна. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. – 2017. – 40 с.
5. Бхаттачарджи А., Ситник Н.І. Методологія і організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. – Навчальний посібник. – 2016. – 155 с.
6. Адаменко О. М. Методологія та організація наукових досліджень в екології: підручник /О. М. Адаменко, Н. О. Зоріна. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2015. – 173 с.
7. Посібник з курсу «Методологія та організація наукових досліджень»/ В. П. Ляшенко, І. В. Дрегваль. – Дніпропетровськ, РВВ ДНУ, 2015. – 24 с.
8. Методологія та організація наукових досліджень (в екології) : підручник/ М.О. Клименко, В.Г. Петрук, В.Б. Мокін, Н.М. Вознюк. – Херсон: Олді-плюс, 2012. – 474 с.
9. Гнізділова О. Ідентифікація феномену «Науково-педагогічна школа» [Текст] / О. Гнізділова // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2014. – Вип. 60. – С. 76–84.

Допоміжна література

10. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. – Вид.

- офіц. – [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с.
11. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. електронне вид. / автори-укладачі : О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Наук.-техн. б-ка ім. Г. І. Денисенка Нац. техн. ун-ту України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Укр. бібліотечна асоц. – Київ : УБА, 2016. – 117 с.
  12. Основи біометрії [Текст] : навч. посіб. / Д. І. Барановський, С. Б. Данілов ; Харк. держ. зоовет. акад. - Харків : Бровін, 2010. - 88 с.
  13. Биометрия [Текст] : учеб. пособие для студентов (в том числе иностр.) биотехнол. направления / Л. В. Горбунов, Н. Ф. Клещев ; Нац. техн. ун-т "Харьк. политехн. ин-т" . - Харьков : НТУ "ХПИ", 2014. - 159 с.
  14. Введение в биометрию: учебное пособие /Соколов И. Д. и др.- Луганск: Элтон-2, 2008. — 132 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <https://mon.gov.ua/ua> - сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> – Закон України про наукову і науково-технічну діяльність;
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text> - Закон України про науково-технічну інформацію;
4. <http://www.nbu.gov.ua/node/554> – електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;
5. <http://www.udcsummary.info/php/index.php?lang=uk&pr=Y> – WEB сайт УДК.